

La Informilo de Nagoja Esperanto-Centro

センター通信 第297号

2020年7月8日発行

発行：名古屋エスペラントセンター Nagoja Esperanto-Centro

461-0004 名古屋市東区葵一丁目26-10ユニブル新栄301号

公式サイト <http://nagoja-esperanto.a.la9.jp/>

Facebookページ <https://www.facebook.com/nagoja.esperanto>

郵便振替口座 00840-8-40765 「名古屋エスペラントセンター」

日本エスペラント大会会場
ウインクあいち小ホール
(入場者は定員の半数に制限)

◀◀ 目次 ▶▶

故・川合隆史さん蔵書（山田義）	2
エスペラントセンター蔵書の由来と形成 (2)（永瀬義勝）	3
『歴史・文学・エスペラント』	4
Kiel mi pasigis mian 90-tagan hejmmrestadon (Peng Zhengming)	6
Vidindaj Lokoĵ en kaj ĉirkaŭ Nagojo (7) (Isobe Akira).....	9
Vidindaj Lokoĵ en kaj ĉirkaŭ Nagojo (8) (Marc A. Kastner)	11
日韓の国際行事が育んだもの (5)（堀田裕彦）	14
日韓の国際行事が育んだもの・こぼればなし (1)（堀田裕彦）	15
Esperanto kaj Budhismo (Yamaguti Sin'iti)	16
活動日誌	17
日本エスペラント大会だより	17
武谷三男とエスペラント	19
日本エスペラント協会・新理事決まる	20
編集後記	20

☆故・川合隆史さん蔵書☆

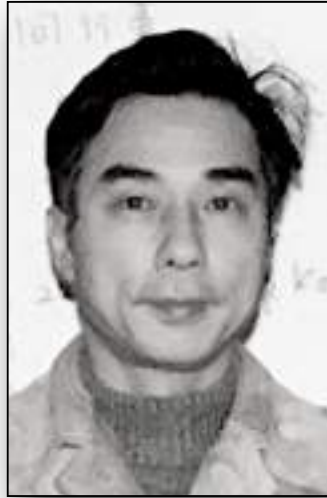
川合隆史さんの奥さんの川合紀子さんより、「隆史の蔵書を引き取っていただけないか」との相談があり、4月20日、守山の川合さん宅へ湯浅さんといっしょに行ってきました。ダンボール4箱をお引き取りしました。

奥さんと娘さんが出迎えてくださり、部屋にどうぞということでしたがこういうときでもありますので遠慮し、玄関外で立ち話でした。

私からは、川合さんの写真と、センター通信と例の大会シールを差し上げ、川合さんのプロフィールを書いたslipo（右写真）の原稿を検討してもらいました。

頂いた本に挟んで記念とし、今後の蔵書の出所を明らかにしておくための slipo（右）です、湯浅さんが聞き取ってメモしてくれて助かりました。

（山田義）

この本は、名古屋のエスペランティスト川合隆史さん（1931-2018）が所蔵していたものです。

川合さんは船舶の機関長という仕事をしていたので世界各地でエスペ

ラントを実践してきました。学生るとき独学でエスペラントを学び、57歳で船を降りてからは、名港トリトンの建設の人たちを運ぶ仕事もしました。名古屋でパスポルタセルヴォやエスペラント講習の活動をし、また1993年には「第9条の会なごや」を中部大学の勝守寛さんと立ち上げ活動した平和主義者でした。

このほど、ご遺族のご厚意によってこの地方のエスペラントの活動に役立ててもらいたいとこの本が提供されました。

2020-04

名古屋エスペラントセンター 蔵書部

エスペラントセンター蔵書の由来と形成 (2)

永瀬義勝

伝達と文化継承の媒体としての本の存在は各言語にとって大切なことはいうまでもない。ましてや1887年の7月にわずか35ページ足らずの小冊子として世間に出現した計画言語、エスペラントにとってはなおさらである。

このような事情からエスペラント運動の初期より大小の差はあれど多くのエスペラント会が図書の収集と保存につとめてきた。各国のLanda Asocio(以下LA)のレベルになると蔵書冊数での差こそあるもののかなりのLAが図書館機能を備えているのが現状である。去年の夏ラハティでの世界大会後に訪れたマドリードで見学したスペインエスペラント連盟はその一つである。蔵書数はせいぜい二千冊程と思われたが、国立図書館に勤務している会員がいるためか蔵書は詳しく分類され整然と並んでいるのを見て少なからず感動を覚えた。

我が国においては、日本エスペラント学会（現日本エスペラント協会）の設立と同時に収集が開始されその蔵書の量と質は年と共に成長を続けている。蔵書が収集されていた学会事務所は数回に亘る空襲にも奇跡的に逃れ収集図書が無傷で敗戦を迎えられたことは日本エスペラント運動にとって何よりの幸いであった。

現在、JEIの蔵書は事務所ビルの2階を占めるまでに成長し、アジアはもとより本場のヨーロッパのコレクションと比較しても遜色がない。世界で一番のエスペラント蔵書となればやはり国立オーストリア図書館の分館であるエスペラント博物館¹である。エスペラント発表42年目の1929年に国立図書館内にエスペラントのセクションが設けられた。それが成長を続けエスペラント専門の分館になり、長らくウィーンの迷宮のようなホーフブルク宮殿の中にあったが、今は宮殿に近く地下鉄にも便利な場所に移っている。

去年27年ぶりの再訪時に責任者とした長時間に亘る情報交換と雑談が懐かしく思い出される。

日本における国のコレクションとなれば国立国会図書館と国立民族学博物館附属図書館に所蔵されているエスペラント蔵書になるだろう。特に後者の蔵書群は、初代館長であり自身がエスペランチストであった梅棹忠夫氏の命で博物館開館に合わせて必需図書として付属図書館用に一括購入された数千冊から成るコレクションである。この蔵書群はその後も寄贈等により成長を続けており現在、提案者の名をとり梅棹蔵書と呼ばれている。

今回の最後に我がセンター蔵書と国内における他の蔵書との相対的な関係について一言述べてみたい。

¹ 国立ウィーンエスペラント博物館は昨年設立90年を迎え記念の国際シンポジウムが開催された。

既に触れた二機関の蔵書以外に筆者が注目すべきと思っている国内の蔵書は当センターのものを除き以下の3箇所に所蔵されているものである。

- 1) 和光大学早稲田コレクション
- 2) 神戸市外国語大学図書館
- 3) エスペラント図書館（下関）

早稲田コレクションの創設者は名古屋に在住されていた故早稲田裕氏である。この蔵書の整理分類には、筆者をはじめセンター会員で図書館司書経験者がかなり長く関与した。エスペラント図書館（下関）は新しく設立された組織で、精力的に物故者等の蔵書を受け入れエスペラント文献散逸防止に努めている組織である。当センターも重複本の交換等でこの図書館と良い関係を持ち、互いの蔵書の量と質の向上に努めたい。（続く）

『歴史・文学・エスペラント』

Historio Literaturo Esperanto

第107回日本エスペラント大会記念品として、名古屋エスペラントセンターでは、伊藤俊彦著『歴史・文学・エスペラント』の発行を準備しています。部数や定価などの条件は未定（7月8日の委員会で詳細決定）ですが、執筆はほぼ完了し、装丁も完成に近い状態です。

ご存知のように、伊藤俊彦さんはエスペラント界では屈指の読書家として知られ、La Revuo Orienta誌（日本エスペラント協会）やLa Movado誌（関西エスペラント連盟）などに長年にわたって書評を書き続け、名古屋エスペラントセンターのウェブサイトでも「読書日記」というコーナーで31点の書評が公開されています。

本書は、第1章 フィクション、第2章 ノンフィクションと翻訳、第3章 エスペラントの歴史、第4章 その他論文など、から構成され、詳細な人名・書名索引が付されます。取り上げられる作家はバギーやヴァランキンといった古典から現代の作家まで幅ひろく、およそ50編を収録しています。

伊藤さんからは次のようなメッセージが大会のウェブサイトにも寄せられています。「新型コロナウイルスの感染拡大により日本大会そのものの運営もさまざまな課題に直面しています。そうした状況で、これまでに書いた書評を見直していると、われわれが今直面する状況とは異なるものの、戦争や権力による弾圧、自然災害といった危機のただなかで苦闘した先人たちの姿が浮かんできます。何とか無事に大会を開催できることを、そして、拙い本ですが、大会記念品を参加者の皆様に無事お渡しできることを願いながら、編集に取り組んでおります。」

（山口）

歴史・文学・エスペラント HISTORIO LITERATURO ESPERANTO	
はじめに	3
第1章 エスペラント原作文学あれこれ 11	
Trevor Steele の宇宙 壁の崩壊に遭遇する "Falantaj Muroj kaj aliaj rakontoj"	12
戦後ドイツの光と闇 "Neniu ajn Papilio"	15
危機の時代におけるジャーナリストの使命 "Kvazaŭ ĉio dependus de mi"	18
ひととはどのようにして作家になるのか "Konvinka kamufloj"	21
南の楽園で「ショック・ドクトリン」 "Dio ne havas eklezion"	23
ソ連崩壊のただなかで愛を突らせる "Amo inter ruinoj"	26
スバイが見たエスペラント運動 "Kiuj semas plorante..."	30
碩学の第一エッセイ集 "Beletro, sed ne el katedro"	32
権力と人間 "Perfekta Civitano"	36

1920年代のモスクワとベルリン "Metropoliteno"	38
ネメレがつむぐ珠玉の掌編たち "Krokize de mia ĝardeno"	42
バギーの小説の同時代史的背景をさぐる "Viktimoj" "Sur sanga tero"	44
兵士はシベリアで何を見たのか "Migranta plumo"	49
現代人ヨセフの物語 "La skandalo pro Jozefo"	52
タジキスタンで成長してゆく少女 "La bato" "Neokazinta amo"	54
笑いをとおして浮かび上がる時代の危機 "El la "Verda Biblio""	57
コラム……表紙の謎	60
第2章 ノンフィクションと翻訳いくつか 63	
クリミア問題の諸相 "Krimo estas nia — Reveno de la Imperio"	64
残留ロシア人の運命 "Idoj de la imperio — La rusoj en Baltio"	67

Kiel mi pasigis mian 90-tagan hejmrastadon?

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

noto de la redaktoro: La suba raporto datita je la 20a de aprilo temas pri la komenca situacio kaŭzita de la kronviroza epidemio en la urbo Wuhan (武漢), Ĉinio. S-ro Peng Zhengming, mia amiko kaj la prezidanto de Hubei-a Esperanto-Asocio, bonvolis skribi ĝin responde al mia peto. Mi kore dankas lin kaj esprimas gratulon pro tio, ke li kaj liaj familianoj nun sane vivas. (Yamaguti S.)

Peng Zhengming (彭争鸣)

Hieraŭ estis la 19a de aprilo kaj la vetero estis bona. Ni tri malgrandaj familioj konsentis iri al Lago Tianyu proksime de Wuhan. Ĝi estas bela scenejo. Antaŭ kelkaj monatoj, la tri familioj mendis sian propran apartamenton en tiu loko. Ni iru kaj vidu, kiel bone fartas la loko. Post renkontiĝo kaj babilado, ni rememoris precize, ke antaŭ tri monatoj, en la 19a de januaro, ni venis al Lago Tianyu por fari memorfotojn. Tiel kalkulte, estas precize 90 tagoj inter du vizitoj al la lago Tianyu.

Neatendite, pro ĉi tiu subita katastrofo, ni ĉiuj devas resti en niaj hejmoj dum tri sinsekvaj monatoj!

Mi memoras, ke estis komence de januaro, kiam miaj familianoj kaj mi ĵus revenis de turismo en Yunnan. En tiu tempo, ni jam vidis multajn homojn en la hospitaloj. Nur poste mi eksciis, ke estas eksplodo de nova koronaviruso, kaj mi fariĝis nervoza. Ĝis la 23-a de januaro Wuhan-urbo anoncis la "fermon de la urbo": ĉia interna kaj ekstera trafiko estis interrompita, deinterne oni ne rajtis eliri, kaj deekstere ne rajtis eniri. Antaŭ tio ni aktivis: ĉar tiutempe estis la okazo de la ĉina tradicia festivalo Printempa Festo, multaj homoj okupiĝis pri ĉiaspecaj aferoj.

Ĉi-jara ĉinkalendara novjara festo, Printempa festo, estas la 25a de januaro. Nu, ĉar la ĉinoj havas ĉi tiun kutimon: homoj, kiuj laboras en aliaj lokoj, devas reveni al siaj hejmurboj antaŭ la Printempfesta vespero, kaj reunuiĝi kun siaj familianoj por manĝi la novjaran vespermanĝon. Wuhan estas grandega urbo kun konstanta loĝantaro de 10 milionoj. Krome Wuhan ankaŭ estas nabo kaj centro en transportado, do homoj, kiuj venas kaj iras, rapidas hejmen. Multaj flosantaj loĝantoj, ĉirkaŭ kvar-kvin milionoj da homoj. Kiam frue matene de la 23a de januaro ĉiuj eksciis, ke la eksplodo ĉi-jare estas pro nova koronaviruso kaj havas tre fortan epidemion, ni devis ignori la "Novjaron". Wuhan anoncis la fermon de la urbo: ekde 10: 00 homoj ekstere ne povas eniri, homoj interne ne povas eliri, do ni nur povas resti tie, kie ni haltas, eĉ iuj homoj preterpasantaj ne havas tempon foriri, nur por resti en iuj lokoj ekstere. Ĉi tiel estis la situacio tiutempe.

Kiel Wuhan-anoj, ni nur rajtas reiri al niaj hejmoj kaj resti tie de tiam ĝis hieraŭ. Pasis tri monatoj.

Por ĉi tiu novjara festo ni aĉetis multajn varojn antaŭe, kaj la manĝ-materialoj estas metitaj en la fridujon hejme. Do ne mankas manĝaĵoj. Ĉiuj restas en siaj propraj hejmoj laŭ la instrukcioj de la registaro. Nu, se ili prizorgas siajn familiojn, ili ne bezonas pensi pri io ajn pli. Sed ekstere, en hospitaloj kaj sur stratoj, pro la eksploda epidemio multaj pacientoj serĉas kuracadon; do la medicina personaro kaj multaj aliaj sociaj laboristoj devas ankaŭ labori.

Sinjoro Yamaguchi, vi scias, ke mi loĝas en apartamento flanke de avenuo. Frontante la straton, mi ankoraŭ povas vidi multajn homojn venantajn kaj irantajn ĉiutage. Ambulancoj provas helpi pacientojn.

La loko, kie mi loĝas, multe ŝanĝiĝis, ĉar la tuta urbo Wuhan konstruis metroon; estas multaj linioj, kaj estas unu linio apud mia konstruaĵo. Sed tiutempe ĉiuj publikaj transportoj estis fermitaj kaj nur iuj funkciaj veturiloj moviĝis sur la strato. Koncerne al aliaj homoj, ili povas nur resti hejme kaj ne povas eliri. Tamen, ĉar la interreto nun estas relative evoluinta kaj la televidilo funkcias kutime, en la urbo Wuhan, akvo, elektro, gaso ktp funkcias normale, kaj ĉar estas tiom multe da manĝ-materialoj konservitaj hejme, en la komenco estis neniam zorgoj. Ni nur restas hejme por prizorgi nin kaj la tri manĝojn de la familianojn ĉiutage. Kompreneble ni ankaŭ povas fari iom da laboro, kiun ni povas fari per interreto kaj atenti ĉi tiun epidemian ŝanĝiĝon. Per la novaĵoj amaskomunikilaj, per komunikado per interreto, ricevi iujn eksterajn informojn eblis. Esence tiel okazas.

Amiko, mi memoras, ke vi devus esti ĉe Wuhan antaŭ pli ol 20 jaroj, do mi ne memoras, kiujn esperantajn amikojn vi renkontis, almenaŭ mi memoras, vi renkontis profesoron Zhang Danchen (Danko) de Normala Universitato Huazhong; li nun 84-jara, nur kontakteblas per interreto.

Nuntempe la Esperanto-organizoj en Hubei-provinco ĉefe inkluzivas Hubei-Esperanto-Asocion, Wuhan-Esperanto-Asocion, kaj Huangshi-Esperanto-Asocion ne malproksime de Wuhan. Estas multaj Esperanto-asocioj ankoraŭ aktivaj, sed la nombro ne estas tiel prospera. Estis multaj antaŭe, sed nuntempe nur kelkaj dekduoj ankoraŭ aktivas. Ĉar la epidemio en Ĉinio estas ĉefe en Hubei, kaj precipe en Wuhan, la provinca ĉefurbo. Wuhan estas tre trafita areo, do ĝi rapide altiris la atenton de Ĉinio kaj la tuta mondo. Nu, la Ĉina Esperanto-Asocio kaj Ĉina Radio Internacia en Pekino konstante kontaktis nin, do en la fruaj tagoj ni kunlaboris por fari iom da laboro. Kiel vi scias, sep aŭ ok Esperanto-amikoj en nia loka regiono estis intervjuitaj kaj verkis artikolojn por rakonti al la mondo kaj al la homoj de la tuta lando pri Wuhan. Esperanto-amikoj el aliaj lokoj ankaŭ atentis nin. Ekzemple vi povas paroli pri la grupo de Esperanto-parolantoj de WeChat kaj fari publikan bonfarton. Ili kontaktis nin, kolektis donacojn, aĉetis multajn protektajn ekipaĵojn, kaj sendis al ni iuj dezirantoj, kiuj partoprenis lokajn volontulajn laborojn.

Ĉi-foje Wuhan povas iri tiel, kiel ĝi hodiaŭ estas, ĉefe pro la forta subteno kaj helpo de la centra al la loka. De la komenco ĝis la nuno partoprenis 42.000 kuracistoj, inkluzive de la unuaj mil soldatoj alvenintaj al Wuhan. Dekduoj da hospitaloj en Hubei-provinco, ĉefe Wuhan, helpis la lokan krizhelpadon de pacientoj. Kiel dum

batalado, ili eltenis kaj venkis multajn malfacilaĵojn. Antaŭ nelonge ili ĉesigis la infekton kaj morton.

Mi aŭdis, ke ĉi-foje ankaŭ Japanio kaj Sud-Koreio agis tre bone. Ili ne permesis la epidemion disvastiĝi kiel Eŭropo kaj Usono, nek mortis tro multaj homoj. La obeemo de la komunuma homo kaj la organizado de la socio ludas rolon. Mi opinias, ke tio rilatas al la konfucia kultura heredaĵo, kiun ni dividas.

Miaj najbaruloj kunlaboras kaj evitas la epidemion. De tempo al tempo ili ventolas la komunuman ĝardenon. La ĉiutagaj necesajoj estas menditaj interrete aŭ liveritaj de la komunumo en ordema organizo.

Nun publika transportado estas en plena operacio, entreprenoj rekomencis produktadon. Ĉiuj povas libere eniri kaj eliri montrante la verdan atestilon de sano, kaj ili disvolvis la kutimon memprotekti. Wuhan fariĝis relative sekura en la regiono.

Ĉi tiu epidemio malaprobis la normalan vivon de homoj. Ekzemple, se vi prokrastas la Olimpikojn en Japanio, multaj Esperanto-agadoj devas esti reprogramitaj. Mi memoras, ke vi invitis min viziti Japanion antaŭ jardekoj, sed mi neniam povis fari vojaĝon. Mi aŭdis, ke la Japana Esperanto-Kongreso okazos en Nagoya ĉi-jare. Mia originala plano estis bone rigardi Japanion. Mi demandas, kiel vi ŝanĝas ĝin?

La homaro spertis tian katastrofon; ni devas pripensi atente: Kial ni devas lukti, anstataŭ kunigi nin, kuri kun naturaj katastrofoj, kaj konstrui pli bonan vivon kune!

Mia filino Peonio, kiun vi renkontis en la pasinteco, ankaŭ estas plenkreskulo. Dum studado en universitato, ŝi restadis en Francio kaj loĝis kun franca kunulo dum dek jaroj. Sinjoro Yamaguchi, mi esperas, ke vi havos la ŝancon rekonduki vian familion al Hubei kaj Wuhan por vidi: La rivero Yangtze estas ankoraŭ bela!

第107回日本エスペラント大会実施へ

コロナウイルス感染拡大という状況下で、実行委員会に対して、日本エスペラント大会を延期（中止）するよう提案が数人の方から寄せられました。当然ながら、実行委員会でも三月の初めから、実施の是非について検討を重ねてきました。確実な予測が不可能な中で、最終判断を6月に行うとして、開催を前提とした準備をすすめてきて、最終的には、委員会の中でも見解が分かれていましたが、実施を決定しました。ただし、一泊遠足や懇親会は中止としました。可能な限りオンラインを導入、入場者を定員の半分に制限する、など必要な対策を行っていきます。

（実行委員長 山口眞一）

Vidindaj Lokoj en kaj ĉirkaŭ Nagojo (7)

la urbo Handa

(半田市)

Plej rekomendata vizitŝanco estas en la tempo de radia likorido.²

De la stacidomo *Handaguchi* marŝu dum 5 minutoj por halti ĉe la naskiĝloko de *NIIMI Nankichi*. Per ankoraŭ aliaj 5 minutoj, oni alvenos al la Memora Muzeo de *NIIMI Nankichi* laŭlonge de la rivero *Jahachi*.

[Aŭtuna Festivalo de Gon-Vulpo] ごんの秋祭り

La urbo *Handa* estas la loko, kie estas la sceno de la fabelo de “Gon-Vulpo”, kaj kie 3 milionoj da likoridoj estas videblaj.

En la tempo, kiam likoridoj floras, oni okazigas la aŭtunan festivalon de Gon-Vulpo en tiu ĉi loko. Ne nur ruĝaj sed ankaŭ blankaj kaj flavaj floroj vidiĝas inter ili. Vi ŝate havu okazon viziti ĝin en plena florado.

Krom aŭtuno, ankaŭ estas interesa la preskaŭ dezerta pejzaĝo de la digo, kie likoridoj estas jam velkintaj kaj poste malaperintaj, ĉar ĝuste tie Gon-Vulpo en la fabelo petolas.

[Naskiĝdomo de NIIMI Nankichi] 新見南吉の生家

NIIMI Nankichi (reala nomo *NIIMI Shohachi*), kiu publikigis multajn fabelojn al la mondo, naskiĝis en ĉi tiu domo kiel la dua filo de *WATANABE Tazo* kaj *Rie*, la 30an de julio 1912.

Vidite de la fronto, maldekstre estas la getaa butiko de la bopatrino, kaj dekstre estas la tatamo-mata ĉambro de la patro.

² Scienca nomo: *Lycoris radiata*. Ĝi plene floras de la fino de septembro ĝis frua oktobro kiel hela ruĝa tapiŝo. Ĉar tiu tempo trafas aŭtunan ekvinoskon (*higan*), japanoj nomas ĝin *higan-bana*. Alia japana nomo estas *manĵuŝage* aŭ *manĵuŝaka*, kiu devenis de la sanskrita *manjusaka*, kiu signifas “ruĝa”.

Ĝi estas konstruita apud la malnova ŝoseo kaj aspektas kiel unuetaĝa konstruaĵo, se oni vidas ĝin el la vojo; sed kiam oni ĉirkaŭiras malantaŭen, ĝi estas duetaĝa konstruaĵo.

Post la milito, ĝi estis aĉetita de iu privatulo, sed ĝin la urbo *Handa* reaĉetis kaj restarigis laŭ la originala plano, kiam *Nankichi* loĝis; ĝi estas malfermata al la publiko ekde 1987.

[Memora Muzeo de NIIMI Nankichi] 新美南吉記念館

NIIMI Nankichi estas konata verkisto pro siaj verkoj "Gon-Vulpo", "Por aĉeti gantojn", k.a. Lia reprezenta verko "Gon-Vulpo" estas nun vaste uzata en eduka materialo por infanaj kaj elementaj lernantoj.

Tiu ĉi muzeo estis konstruita en 1994, 50 jarojn post lia forpaso, por manifestacii lian laboron, ekspoziciante liajn manuskriptojn, taglibrojn, leterojn, dioramajn figurojn, k.a.

[Muzeo de MIZKAN³]

ミツカンミュージアム

Estas 43 tipaj turistaj vidindaĵoj en la urbo *Handa*.

Micukan-Muzeo okupas la elstaran pozicion de la plej honora vidindaĵo, pri kiu urbanoj de *Handa* fieras.

³ "MIZKAN" estas la ortografio farita de la kompanio. Prononcu tamen "micukan" (laŭ Esperanta transskribo).

Ĉi tiu muzeo havas kromnomon “MIM”, kiun ĉiuj urbanoj nature konas.

Laŭ la kanalo la nigra barilo impresas vin al la antikvaj pejzaĝoj. Oni fabrikas bonan historion de Micukan-vinagro ĉi tie.

Ne forgesu ke “MIM” zorgeme pripensas kaj transdonas al la sekva generacio siajn trezorojn: la tekniko de fermentado, la engaĝiĝo al fabrikado, la ĉarmo de manĝaĵa kulturo, k.t.p.

Ĝi estas facila por aliri. Por vizitantoj estas du kursoj paga kaj senpaga; por ambaŭ necesas antaŭmendo.

Aliaj Muzeoj

Sakea Kultura Muzeo de *Kunisakari* (国盛酒の文化館)

Ĉielo-Scienca Muzeo (空の科学館)

Municipa Muzeo (市立博物館)

Fervoja Arkivo (鉄道資料館)

Arta Muzeo de *Kamiya* (かみや美術館)

Kimono-vendejo de *Mizuno* (水野屋呉服店)

Arta Muzeo de *Tachikawa* (立川美術館)

(Isobe Akira)

Vidindaj Lokoj en kaj ĉirkaŭ Nagojo (8)

la urbo Inuyama

(犬山市)

noto de la redaktoro: La suba vojaĝ-raporto, verkita de d-ro Marc A. Kastner, aperis en la blogo: <<https://www.mkasu.org/2019/12/inuyama/>>, en la 17a de decembro 2019.

Mi volis reaperigi ĝin sub tiun ĉi rubrikon de “Vidindaj Lokoj”, ĉar ĝia enhavo bone akordas kun la signifo de la rubriko, kaj petis de la aŭtoro la permeson. Li afable jesis; mi kore dankas lin. Por citi la originalan tekston, mi iom modifis ĝin.

Mi bedaŭras, ke ni ne havis okazon renkontiĝi kun li, malgraŭ tio ke li loĝis en Nagoya ĝis lastatempe. (Yamaguti S.)

En la lasta semajno mi iris al la urbo *Inuyama*. Ĝi estas en la gubernio *Aiĉi*, norde de la urbo Nagojo, Japanio.

Matene mi iris de Nagojo al *Inuyama*, kiu daŭras ĉirkaŭ 1 horon kaj 30 minutojn. Mi uzis "*Meitetsu*", la loka trajnfirmao de Nagojo.

Alveninte, mi iris antaŭ ĉio al la kastelo. La kastelo estas fama tutlande, ĉar tiu estas la plej malnova kastelo en Japanio, kiu ne estis rekonstruita. Kvankam aliaj japanaj kasteloj estas pli grandaj, ili rekonstruiĝis post militoj aŭ post tertremoj. Sed, en *Inuyama*, estas la originala pura kastelo, konstruita en la jaro 1537.

La kastelo estas sur monto, kaj la enirejo konektiĝas kun la sanktejo. Per 550 enoj oni povas aĉeti la bileton por eniro al la kastelo. Mi aĉetis la komunan bileton por eniri la kastelon kaj plurajn muzeojn en la urbo. La kastelo tre belas, kaj ĉar ĝi ne estis rekonstruita, oni povas senti la historion de la loko. Se oni volas eniri en la ĉefturon de la kastelo, oni devas demeti ŝuojn. Post tio, vi povas supreniri ĝis la plej alta etaĝo.

Post la vizito de la kastelo, mi malsatiĝis. Mi serĉis malmultekostan restoracion, kaj trovis la ĉinan restoracion, kie mi manĝis t.e. "tajvanan" nudelon (efektive ĝi estis elpensita ne en Tajvano sed en Nagojo) kaj ĝozon. Tiu ĉi estas japana variaĵo de ĉina knelo, tre bongusta.

Poste, mi promenis tra stratoj kaj serĉis iujn kaŝitajn trezorojn. Mi trovis unu sanktejon, kiu estis tre granda. "*Daishoji*" estas budhisma templo. De *Daishoji*, oni povas vidi la kastelon sur la apuda monto. *Daishoji* komencis sian konstruadon en la jaro 1936, sed daŭris ĝis la jaro 1953 pro la milito. Oni vizitas ĝin por novjara preĝo kaj aliaj aferoj.

La malnova urbo de *Inuyama* tre belas. Estas tradicia japana stilo, kaj en butikoj kaj restoracioj oni povas aĉeti kelkajn lokajn manĝaĵojn kaj manfaritaĵojn.

Fine, mi iris al muzeoj de *Inuyama*. Inter ili mi vizitis prefere la tri muzeojn: la muzeo de la kastelo-urbo, la muzeo de la loka fama marioneto, kaj la muzeo de “*Yama*”, la granda vagono aŭ paradilo, kiun oni tiras en la fama jarfesto *Inuyama-matsuri*. Ekde la jaro 1635, la festo okazas ĉiujare en la unua semajnfino en aprilo. Dum la resto de la jaro oni povas vidi la paradilojn en la muzeo. Entute estas dek tri paradiloj, sed en la muzeo oni povas vidi nur kvar. Unu vagono pezas pli da 2 tunojn, kaj dum la festo ĝi estas portata de grupo de homoj. Dum la festo, la vagonoj vete kuras tra la stratoj de la malnova urbo, ludante muzikon kaj prezentante marioneton kaj siajn aliajn artojn sur la tegmento de la vagonoj.

muzeo de marioneto

La vojaĝeto al Inuyama tre interesis min, kaj mi faris multajn fotojn. Bedaŭrinde, mi ne povis iri al la “*Meijimura*”, ankoraŭ alia fama muzeo en la urbo. Tiu muzeo estas tiel granda, ke oni bezonas kelkajn horojn por ĉirkaŭiri ĉiujn vidindaĵojn. Sekve, mi venos ankoraŭfoje por iri tien.

(Marc A. Kastner)

日韓の国際行事が育んだもの(5)

堀田裕彦(愛知県)

KS(現・東アジア青年エスペラントセミナー)は、その成果にもかかわらず、語り継がれていることが多い。記録を見つけることも簡単ではない。

「青少年・ボランティア・自主運営・毎年・継続30年以上」といったキーワードを持ち合わせた行事は、世間をみてもまれである。「誇るに値する」国際行事がエスペラント語のコミュニティに形成されていることが、世間に知らされていないのは惜しいことだ。

KSの運営は、青少年ボランティアが自主的に行っている。運営しているボランティアには青少年としての年齢規定がある。大学生で加入しても10年余りで、「定年」になる。人の入れ替わりも多い。自身の経験でも、KSを開催、継続することだけで手一杯で、当時は広報的視点を持つ余裕も才覚もなかった。

例外的に日韓KSで記憶に残っている唯一の広報活動は、青少年からの発案ではなかった。1987年のKS(第6回)のとき、「大人」からの発案・支援によるものだった。朝鮮通信使で知られる雨森芳洲の出身地、滋賀県高月町(いまの長浜市)で、韓国からのKS参加者と地元青年団との交流会の実現だ。「朝鮮通信使」は、ユネスコ記憶遺産(2017年)となり、今でこそ有名だが、地元自治体の日韓交流の具体的な取り組みは1990年代からだ。先進的な取り組みだった。青少年の行事の「日韓」「国際」「青少年」を世間にアピールできる知恵と実働協力が、一般社会経験が豊富な大人から付け加えられれば、KSやエスペラントを広報する好機にできるはずだと思っていた。

だが、昨年の国際行事、第2回日韓共同開催エスペラント大会に関わって、現実認識を改めた。大会は、一般社会経験を積んだ大人の見識が生かせるはずの機会だった。だが、せっかくの「日韓」「国際」が、企画や広報に生かしきれていなかった。

気付いたのは、大人たちのエスペラント関係者でも、「広報」や「日韓」についての見識や技量を期待できる人がいまだ限られているということ。

「広報」というコトバで以前から思うことがある。「広報」とは「外部」「一般」に対して知らせることだ。だが、エスペラント関係者では(組織分断の過去に由来するのか、単なるムラ意識なのか不

明だが)、自分以外のエスペラントのグループ・組織に知らせたことで、「広報」したと満足・報告していることがある。このようなムラコトバ(というか、日本語の誤用)をまずは止められるようになってほしいと思う。

「日韓」については、「マスコミ」「政治家」「ネット情報」などからの「国」「民族」といったキーワードでの情報に振り回されている世間動向がある。そういったことからか、エスペラント関係者の間でも、「日韓」の話題に及び腰になる姿がいまも見え隠れる。

KSでは、事の本質をついていたかはともかく、まずは、どんな話題でも、エスペラント語を駆使して面と向かって討論する番組や場面があった。自分の経験と理解によって視野を広げる機会は、青少年に限らず、大人にも必要なことだろう。

日韓の国際行事の役目は、まだ終わっていない。

日韓の国際行事(主にKS)の足跡を振り返ったが、そこから何を学び、どこで生かすかが大切だ。

新しくエスペラント界にやってきた人たち(若者に限定しない)に、エスペラント語の語学学習に偏らず、実用や人間性を意識し実感できるような内容を国内(大会など)で企画・提供できているか。

自ら考えて選択させるような機会を提供できているだろうか。上から目線で「やらせる」とか、「(自分たちの活動を)引き継がせる」とかになっていないか。

「(青少年を困らせていた)国内の分断」の後始末はどうだろう。自分の団体の論理を優先する意識や、ほかの団体や個人との協調を後回しや先延ばしにする悪癖は払しょくできているか。

学び、改めることが、今でもまだありそうだ。

ところで、この記事を書くためのアイデアや資料集めでは、ここ数年みなさんのご協力をいただいた。KS以前の日韓エスペラント交流の歴史を教えてください。KSの資料探しや昔話で相手をしてください。後藤慎也さん、大信田丈志さん、南芳明さん。昨年の日韓共同開催エスペラント大会での見本となる実践を示してください。方々のうち、特に関西空港での出迎えと安全確保に注力した森川和徳さん、町村紀之さん、堺のみなさん。(地元関係者では踏み切れなかった)大会案内書「全文エスペラント」化を支えたbelmontoさんや、そのほかのみなさんにお礼を申し上げて、筆をおきたい。(おわり)

日韓の国際行事が育んだもの

こぼればなし（その1）

堀田裕彦

La Movado誌に2019年4月号から全5回で寄稿した「日韓の国際行事が育んだもの」を、センター通信の場を借りて、再掲のかたちで転載してもらいました。日本エスペラント大会で「日韓」を取りあげると決まったことに便乗した面もありますが、別の理由がふたつありました。ひとつは、センター関係者で、私の記事をご存知ない方がいらっしやったこと。もうひとつは、私の記事を読んでくださった方からの声でした。「記事に登場している関係者や団体の名前が載っていない。示したほうが（歴史の記録としても）よかったのに」というものでした。寄稿の字数の制限があり、名前だけでなく、書けなかったこともいろいろあったので、この機会に、センター通信にあらたに寄稿させていただこうというのが私の魂胆です。当時の思い出をまぜながら、とりとめなく記してみたいと思います。

日韓青年エスペラントセミナー（以下、KS）よりも以前、（私が知らない時代ですが）、1965年の世界エスペラント大会（東京）の翌年から、日本人学生が訪韓をした歴史がありました。これは、田平稔さん、田平正子さんや、So Gilsuさんからおしえてもらった話です。訪韓団のメンバーについては情報がなかったのですが、たまたま、桜井信夫さんがそのうち一人だったことを、ご本人からおしえてもらいました。

記事には書きませんでした。KSが始まる直前に、大阪の平井征夫さんらが韓国を訪問しています。生前の平井征夫さんは「政治的な話をしたかったが、できなかった」といっていました。

当時は、韓国というと、1973年の金大中事件、1980年光州事件と、きな臭い話ばかりでした。そんな話題をよくしてきたものだと、当時大学生だった私は、びっくりしたものでしたが、それでも一緒に連れていってもらいたかったとも思っていました。

私がエスペラント語をはじめたときの理由と問われると、たいいてい、英語劣等感だと説明しています。実は、これとは別に、非欧米人、とくに韓国・台湾の友人が作りたいとの希望をもっていました。大学1年、2年のころ、韓国の家具屋のおじさんと数回の文通はしたもののすぐ途絶えてしまいました。台湾は文通相手すら見つかりませんでした。

関西のエスペラント界には、高麗エスペラント会というグループがありました。南北にこだわらない在日エスペランティストの会でしたが、実際に在籍していたのは北朝鮮籍の人だけでした。年齢もやや離れていたものの、たいへん仲良くしてもらっていました。ですが、韓国のことは話題にしようがありませんでした。

正直、平井征夫さんがうらやましかったのです。

そうしているうちに、1982年になりました。KS（第1回）が開催されました。それまで会ったことがなかったたくさん日本人と（韓国で）出会いました。名古屋では、センターの山口眞一さんもその一人ですし、JEI新理事長の北川郁子（当時は矢島郁子）さんもそうでした。

（次回に続く）

Esperanto kaj Budhismo

Yamagui Sin'iti

Kiam oni rigardas lingvon nur kiel komunikilon, tiam lingvo estas la ekstera formo. Tiam mesaĝo mem pli gravas ol la ekstera formo. Mesaĝo estas sendependa de lingva formo. Budhanoj, kiuj deziras disvastigi budhismon en la mondon nature uzas la anglan lingvon kiel rimedon, ĉar ĝi estas la plej disvastiĝinta lingvo kaj la plej efika rimedo. Fakte en la okazo, kie kunvenas budhanoj el pluraj landoj, ili parolas plejparte en la angla.

Kial anoj de Budhana Ligo Esperantista tamen uzas Esperanton por disvastigi budhismon? Kial budhana Esperanto-movado necesas? En la mondo ne ekzistas lando, kie oni parolas ĉefe Esperanton, ĉu ne? Ĉu budhana Esperanto-movado ne estas senefika kaj senutila klopodo? Se oni pensas, ke lingvo estas nur komunikilo, tiu ĉi demando estas tute prava.

Sed lingvo estas ne nur rimedo aŭ ilo, per kiu oni transdonas informojn kaj interŝanĝas ideojn. Ĝi estas uzata kun la interrilato al socio kaj kulturo. Ĝi havas kulturon kaj estas mem kulturo. Ankaŭ Esperanto havas kulturon. Troviĝas la kulturo komune posedata de esperantistaro. Tiu ĉi kulturo inkluzivas pensmanieron aŭ valor-orientiĝon de esperantistoj. Iliaj pensmanieroj estas jenaj:

1. Respekti la diferencon inter naciaj kulturoj.
2. Amikiĝi kun homoj trans ŝtatoj, nacioj, religioj, klasoj, k.t.p.
3. Esti neŭtrala rilate politikajn kaj religiajn opiniojn kiel la tuto.

La valor-orientiĝo de esperantistaro estas simila al tiu de budhanaro. Budhismo estas antaŭ ĉio monda religio; ĝia instruo estas celata al ĉiuj homoj kaj ne al nacioj. Por budhanoj gravas amo kaj saĝo. Amo direktata al ĉiuj vivaĵoj kaj saĝo libera de ĉiaj antaŭjuĝoj.

Budhana Esperanto-movado celas ne nur uzi la lingvon Esperanton por komunikiĝi inter malsamnaciaj budhanoj, multigi la nombron de budhanoj en Esperantujo aŭ de esperantistoj en budhana mondo, sed starigi la socion, en kiu ĉiuj vivaĵoj egale ĝuas sian vivon donacitan de ĉiuj naturaj aĵoj - ne de dio nek de budho. La plej ĉefa instruo de budhismo estas nomata la leĝo de interdependa ekesto. Ĝi signifas, ke ĉiuj aĵoj ekzistas nur kondiĉite de aliaj ekzistaĵoj, kaj ke nenio ekzistas per si mem sendepende de aliaj ekzistaĵoj. Tiu ĉi leĝo povas esti ankaŭ nomata "dependanta estiĝo". Tial budhanoj pensas, ke gravas amika kaj paca kunekzisto de ĉiuj vivaĵoj apartenantaj al malsamaj ŝtatoj, nacioj, landoj, lingvoj, k.t.p. Tiu ĉi ideo naskiĝinta antaŭ 2500 jaroj havas universalan valoron komunan kun tiu de multaj esperantistoj.

Budhana Ligo Esperantista, fondita en 1925, havas la retejon: <<http://budhana.org>>

noto: Tiu ĉi eseeto estis verkita por la retejo "UEA.facila", kiu provizas komencantojn per facilaj legaĵoj. Uzeblaj vortoj estas limigitaj, sed por kelkaj vortoj ekster la baza radikaro la redaktoro de la retejo aldonis klarigojn.

活動日誌（4月から6月）

4/12（日）14時半から18時半 第107回日本エスペラント大会実行委員会会議
4/14（火）17時半から—センター通信発送作業 取りやめ
4/14（火）18時半から センター委員会*（オンライン会議）
5/6（水）13時から16時 第107回日本エスペラント大会実行委員会会議*
5/12（火）19時から20時半 センター委員会*
5/23（土）14時から16時 第107回日本エスペラント大会実行委員会会議*
6/7（日）14時から18時 第107回日本エスペラント大会実行委員会会議*
6/11（木）19時から20時半 センター委員会*
6/12（金）17時半から19時半 中級講習会
6/26（金）17時半から19時半 中級講習会
（*印は完全オンラインによる）

日本エスペラント大会だより

~~~~~

（5月号）

◎エスペラント講演

インドネシアからの公式ゲスト Syauqi Ahmad Zulfauzi 氏には「Esperanto en mi」と題して多言語話者の視点のE体験を語っていただきます。MÁRKUS Gábor 氏の「Sonoro de amo kaj saĝo」では南山大学での留学経験を基に「愛と知」について講演していただきます。HUANG Yinbao 氏の演題は「Esperanto kaj Unesko」。氏は世界エスペラント協会（UEA）副会長にして Unesko-Kuriero誌（ユネスコ機関誌E語版）の主任編集者。TrezoroのE名で知られています。

◎大会大学

世界大会では恒例の大会大学。今大会では高校程度の知識で足りる「オープン・キャンパス」のような講座を企画しました。言語学や哲学の講座などを予定しています。

◎ホテルリストについて

宿泊は各自で手配願います。希望者にはランク別ホテルリストをお送りします。

◎分科会・サロンの申込について

分科会とサロンの申込書はウェブページからダウンロードできます。一次締切は5月25日（月）。不明点は大会事務局に照会下さい。（吉岡真紀）

(6月号)

今年の日本大会では公開番組を中心として企画をすすめています、それ以外にも実行委員会は名古屋にふさわしい番組をいくつか用意しています。その中の一つに、名古屋市の姉妹友好都市とのエスペラント交流番組があります。現在名古屋市は1959年のロサンゼルス市に始まり、メキシコ市、南京市、シドニー市、トリノ市、それと2017年のフランスのランス市、の六都市と姉妹友好都市関係を結んでいます。

本来E大会は限定的な国や都市の枠を超えての交流が主目的ですが、姉妹都市のエスペラント会との交流を促進することにより、名古屋市の国際交流事業を助け、市のエスペラントへの認知度を高めることができると思います。6月初旬には市長のサインを入れた参加招請レターを各都市のエスペラント会（あるいは個人）へ送る予定になっています。全ての都市からの実参加は難しいとは思われますが、少なくともビデオレター等での交流をこの大会の一番組として行うことになっています。各都市の魅力やエスペラント活動の紹介は、大会参加者の興味をもひくものと思われ、大会後の継続的な交流事業の進展が期待されます。（鈴木善彦）

(7月号)

◎大会参加費、割引期限は7月末

第2期の参加費割引の期限は、当初6月末でしたが、今年の事情を考慮し、期限を7月末に変更しました。まだ間に合います。

◎コラボ企画始動

エスペラント語を生かしたゲーム「ことのはアムリラート」のSukeraSparoとのコラボを今年も行います。大会2日目のコラボ番組「エスペラントで遊ぼう」を開催。大会冊子への寄稿（アムリラート公式コミカライズ担当・辻つじ柚ゆ那なさん描き下ろし）。サロンの活動見本市ブースでの新グッズ販売も予定されています。

◎大会冊子(KongresaLibro)について

大会参加者は、大会冊子を大会会場で受け取れます。もしもの欠席や不在参加申込者にも、国内の場合、後日郵送します。ただし、印刷部数には限りがあるため、参加登録が直前や当日だと、受け取れない可能性があります。早め（8月初旬まで）の事前登録をお勧めします。

◎オンライン企画進行中

今年は、ZoomやDiscordでのオンライン併用の企画も進行中です。（堀田裕彦）

武谷三男とエスペラント

[編集者（山口）より] 名古屋市東区にお住まいの西谷正様より今年の3月25日に、山口宛メールをいただき、武谷三男とエスペラントの関係について詳細を知りたい、とのことでした。これをきっかけとして、西谷様と山口との間でメールの交換をしました。その一部をここで紹介いたします。（以下敬称略）

西谷から山口へ

初めまして。武谷三男を調べています。Tempoに掲載しているエスペラント語の彼の戦前の著作に“Naturescienco kaj Logiko”というものがあります。彼はエスペラント語を使うことができたようで、どこで学んだかを知りたいと思っています。ネットで調べておけると、貴センター「名古屋エスペラントセンター」が目にとまりました。Tempo誌も復刻されているようです。

一度、お訪ねしたいと思いますが、開いている時間などお知らせいただければ幸いです。

山口から西谷へ

名古屋エスペラントセンターの山口と申します。

失礼ながら、西谷様といえば『坂田昌一の生涯』を著されたお方でしょうか？個人的なことになり恐縮ですが、“Naturescienco kaj Logiko”を収録した『武谷三男著作集』第一巻を、私は三十数年前、卒論の基礎資料として読みました。坂田昌一も啓蒙的なものに限りませんが、いくつか読みました。（『新しい自然観』など）...

武谷にエスペラントを伝えた（また、エスペラント文の手伝いをした）のは服部亨（Tempoの初代編集長）であると、『日本エスペラント運動人名事典』（ひつじ書房）が明かしています。

（中略）

Tempoはもちろん（当センターに）あるのですが、上記『日本エスペラント運動人名事典』が参照した資料は、峰芳隆「武谷三男とエスペラント」（関西エスペラント連盟機関誌 La Movado, 2000.6月号）と思われます。

西谷から山口へ

坂田昌一について書いた後、坂田昌一の生誕百周年の記念会は開かれたのに、同じ年に生まれた武谷三男はなにもされなかった（実際は一部の人がやられたそうですが）のに、多少の憤りを感じて、今度は武谷三男だということで調べ始めました。一年に一、二度武谷邸に通い史料を閲覧させていただきました。そのうち史料をお持ちの武谷さんの息子さんが、手放すので持ち帰ってほしい、でなければ廃棄すると言われ、困っているとき、引き取る人が現れ、現在は引き取られて武谷史料室として、史料の登録、整理を行っています。私もその作業に参加しています。その流れで、武谷三男史料研究会が立ち上がり、昨年は東京で「今なぜ武谷三男なのかーその思想と現代の諸問題ー」の講演会を催しました。これは今でもYouTubeでご覧いただけます。

武谷三男とエスペラントの関係は、調べたいと思っていましたが、手掛かりがなく困っていました。大学院時代の友人、別府良孝君が開いた講演会で、台湾師範大学の呂美親さんにお会いして、台湾でのエスペラントの武谷への影響が分からないか、お聞きしたことがありますが、不明のままでした。

そのような中、この問題が開けそうな情報をいただき、うれしく思います。「武谷三男とエスペラント」が閲覧できますようお願いしております。

[再び編集者より] 「武谷三男とエスペラント」は、その後、関西エスペラント連盟より提供していただきました。上記に「大学院時代の友人、別府良孝君」とありますが、本誌前号にて自己紹介をしていただいた別府さんのことです。

その後、西谷様は“Naturscienco kaj Logiko”を手がけられ、現在、山口がその校正をしているところです。

日本エスペラント協会・新理事決まる

6月28日に、日本エスペラント協会の新しい理事が決まりました。

鈴木恵一郎前理事長から北川郁子新理事長へとバトンタッチされました。名古屋エスペラントセンターの関連では、伊藤俊彦さんが理事（出版副部長）を退任、また堀田裕彦さんが副理事長・普及推進部長となりました。日本大会で忙しい折にたいへんだと思いますが、今後の活躍を期待します。（山口）

▶編集後記

お詫びと訂正：前号の表紙目次で「新会員自己紹介（別府良考）」とありますが、正しいお名前は「別府良孝」さんです。謹んで訂正いたします。

○日本エスペラント大会も準備が忙しくなってきました。本号が大会前に出る最後となります。次号は「大会特集」として10月発行を予定しています。○諸々のイベントが中止となっています。当センターが関わってきた愛知サマーセミナーは中止、ワールドコラボフェスタは開催できるかどうか現在未定ようです（おそらく昨年のようなかたちでは無理、どういうかたちで行うのか、あるいは中止するのか、検討中ということ）。本当に、イベント主催者は誰もが頭を悩ませています。（山口）

センターの会員（維持員）募集中

A:月500円 / B:月1,000円 / C:月2,000円 / D:月3,000円

ランクによる会員資格に差はありません。ランク別及び振込月数を明記して郵便振込（口座番号は表紙タイトル下）へお願いします。メールアドレスがあれば、それもあわせてご記入ください。